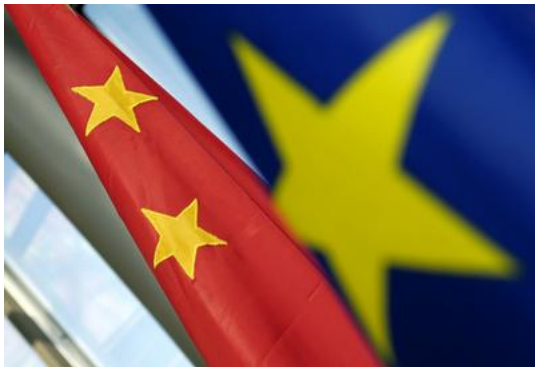

(Данас, 2. 10. 2011)

Дужничка криза у Европи више није само проблем Старог континента. У комбинацији са страховањима од двоцифрене рецесије у Сједињеним Државама, презадуженост Европе гура глобалну економију у други циклус финансијске панике и економске рецесије.

С друге стране, државе које бележе економски успон и земље БРИК (Бразил, Русија, Индија и Кина), можда себе сматрају срећницима који су избегли такве финансијске потресе. Али, и те земље треба добро да размотре тренутну ситуацију. Имајући у виду интеграцију финансијских тржишта и снажне трговинске везе на глобалном нивоу, финансијска криза и привредна стагнација економски развијених држава, несумњиво ће угрозити позиције и држава у развоју. У наведеним околностима, апелује се на најзначајније земље у успону да употребе своје велике девизне резерве и откупе дугове држава погођених кризом, попут Грчке, Италије и Шпаније. Кина, чије се девизне резерве процењују на 3,2 билиона долара, доживљава се као витез који долази да спаси презадужене европске народе. Иако се влада у Пекингу није обавезала да ће дати значајну помоћ Европи, јавно је захтевала од Европске уније да додели Кини статус тржишне економије уколико очекује од те државе да „отвори касу“.

Нажалост, они који очекују да Кина одигра директну улогу у смиривању финансијске панике која влада у Европи нису реални. Кинески лидери су обазриви када је реч о међународним финансијским пословима, а пре смене на државном кормилу (за коју се очекује да ће се одиграти наредне године), ниједан високи званичник не жели да ставља на коцку своју политичку репутацију тако што ће се залагати за покретање одважне акције. Чак и у случају да Кина покаже вољу да помогне угроженим европским државама, такав сценарио не би подразумевао издвајање велике суме новца, потребне да би се повратило поверење у финансијски сектор Европе.

То, међутим, не значи да Кина не може да учини баш ништа да би помогла Европи. Упркос чињеници да настојања кинеских званичника да добију велики уступак од ЕУ, односно статус тржишне економије, нису стигла у прави час, потребно је да влада у Пекингу размотри користи које би добила када би обезбедила ограничену, али истинску помоћ Европи. Свакако, Кина је у интересу да помогне европским државама да поново успоставе економску стабилност. Кина је највећи трговински партнер ЕУ и прошле године извезла је на то тржиште производе у вредности од 383 милијарде долара. То практично значи да би рецесија у Европи могла негативно да утиче и на кинеску економију.

Постоје три мере које влада у Пекингу може да покрене да би помогла Европи, а уколико се испостави да су те акције делотворне, ЕУ мора да остави по страни извесна подозрења према Кини. Прво, потребно је повећати извоз робе из држава чланица Уније у Кину тако што ће бити отклоњене административне трговинске препреке. Илустрације ради, увећање стопе извоза производа из ЕУ у Кину за десет одсто омогућило би отварање најмање 300.000 радних места у Европи. Друго, Кина може да учествује у докапитализацији банака у Европи јер је потребно оснажити њихове позиције. Такође, кинеске финансијске институције желе да уложе средства у чувене западне банке и сада је прави тренутак за то. Најзад, криза која потреса Европу представља велику шансу за Кину да повећа стопу директних инвестиција. Године 2010. вредност директних кинеских инвестиција у државама ЕУ износила је готово 1,3 милијарди долара. Данас, када европске владе и компаније покушавају да привуку иностране инвеститоре, кинеске компаније, које желе да освоје тржишта и модернизују се, требало би да искористе ту шансу.

Аутор је професор јавне управе на Колеџу Клермонт Мекена